

Actualisatie Natuurtoets Waterveld

Deelgebied binnen projectgebied Nes Noord (Schagen)

definitief

Vliedlande VOF

Amsterdam, 29 maart 2017

Verantwoording

Titel : Actualisatie Natuurtoets Waterveld

Subtitel : Deelgebied binnen projectgebied Nes Noord (Schagen)

Opdrachtgever: : Vliedlande VOF

Referentie klant : ---

Projectnummer : J00002296

Status : definitief

Revisie : 1

Datum : 29 maart 2017

Auteur(s) : M. de la Haye & S. Moedt

E-mail adres : michelledelahaye@eurofins.com

Gecontroleerd door : Ing. S. Moedt

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : Ing. A. Storm

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Eurofins Omegam B.V.
Eurofins AquaSense
H.J.E. Wenkebachweg 120
1114 AD Amsterdam-Duivendrecht
Postbus 94685
1090 GR Amsterdam
T +31 (0) 20 5976 680
www.aquasense.nl

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	5
1.1	ACHTERGROND	5
1.2	DOEL EN AFBAKENING	5
1.3	OPZET EN LEESWIJZER	5
2	MATERIALEN EN METHODE	6
2.1	TOETSING BESTAANDE NATUURONDERZOEKEN	6
2.2	VELDBEZOEK	6
3	RESULTATEN BUREAUSTUDIE	7
3.1	WET NATUURBESCHERMING VERSUS FLORA – EN FAUNAWET	7
3.2	VRIJGESTELDE HANDELINGEN	8
3.3	LITERATUURONDERZOEK VOORKOMEN VAN BESCHERMDE SOORTEN	8
3.3.1	<i>Vleermuizen</i>	8
3.3.2	<i>Marterachtigen</i>	8
3.3.3	<i>Overige zoogdieren</i>	8
3.3.4	<i>Vogels</i>	8
3.3.5	<i>Reptielen</i>	8
3.3.6	<i>Amfibieën</i>	9
3.3.7	<i>Vissen</i>	9
3.4	ACTUALISATIE NATUURTOETS	9
4	RESULTATEN VELDONDERZOEK	10
4.1.1	<i>Vleermuizen</i>	10
4.1.2	<i>Marterachtigen</i>	10
4.1.3	<i>Vogels</i>	10
4.1.4	<i>Amfibieën</i>	11
4.1.5	<i>Vissen</i>	11
5	MOGELIJKE EFFECTEN EN MITIGERENDE MAATREGELEN	12
5.1	EFFECTEN	12
	<i>Vleermuizen</i>	12
	<i>Marterachtigen</i>	12
	<i>Amfibieën en vissen</i>	12
5.2	MITIGERENDE MAATREGELEN	12
	<i>Vleermuizen</i>	12
	<i>Vogels</i>	13
	<i>Amfibieën en vissen</i>	13
6	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	14
	REFERENTIES	15

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Vliedlande V.O.F. is voornemens de nieuwe woonwijk Nes-Noord aan de oostzijde van Schagen te realiseren. In een eerder stadium is voor deze voorgenomen ontwikkeling al een natuurtoets en een aanvullende vis inventarisatie uitgevoerd (Grontmij 2005; 2010). Deze onderzoeken omvatten het gehele plangebied Nes-Noord. Voor één van de deelgebieden van Nes Noord, het 'Waterveld' wordt op korte termijn een uitwerkingsplan opgesteld. Dit vereist een actualisatie van het natuuronderzoek binnen dit deelgebied. In Figuur 1 is de ligging van dit deelgebied weergegeven.

Figuur 1: Ligging geplande woonwijk Nes-Noord met onderverdeling in deelgebieden, met bovenin Waterveld.

1.2 Doel en afbakening

Actualisatie van het bestaande natuuronderzoek toegespitst op het deelgebied 'Waterveld'. Hierbij is het uitgangspunt dat het deelgebied 'Waterveld' geen onderdeel is van een in 2016 of eerder verleende ontheffing Flora- en faunawet voor het gehele plangebied Nes-noord. De veranderingen in de wetgeving geven ten aanzien van de flora geen aanleiding om het agrarisch ingericht gebied opnieuw hiervoor te onderzoeken. De conclusies van de natuurtoets uit 2005 worden overgenomen.

1.3 Opzet en leeswijzer

Hieronder wordt stapsgewijs aangegeven hoe dit natuuronderzoek is aangepakt (zie ook hoofdstuk 2).

- De bestaande natuuronderzoeken zijn getoetst aan de nieuwe Wet natuurbescherming door middel van een bureaustudie hoofdstuk 3;
- Er is een veldbezoek uitgevoerd gericht op het voorkomen van beschermde soorten (hoofdstuk 4);
- Op basis de bureaustudie en het veldbezoek is een actualisatie beschreven in hoofdstuk 5 van dit rapport. In hoofdstuk 6 zijn de te nemen vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming beschreven.

2 Materialen en methode

2.1 Toetsing bestaande natuuronderzoeken

Sinds dit jaar is de Flora- en faunawet, basis voor de bestaande natuuronderzoeken, opgegaan in de Wet natuurbescherming. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. Ruimtelijke ontwikkelingen die zich nog in de plan-fase bevinden, mogen worden getoetst aan het nieuwe beschermingsregime van soorten en gebieden. Een grote verandering met de overgang naar de nieuwe wet is bijvoorbeeld de wijziging van lijsten met beschermde soorten. Dit heeft als gevolg dat soorten die onder de Flora- en faunawet wel een bescherming hadden nu niet meer beschermd zijn. Andersom geldt overigens ook dat niet-beschermden soorten of soorten waar alleen de zorgplicht voor gold, nu een zwaardere toetsing nodig hebben.

De bestaande natuuronderzoeken vormen de basis bij de actualisatie naar de Wet Natuurbescherming. Alle eerder aangetroffen soorten worden getoetst aan de nieuwe lijst van beschermde soorten. Als resultaat uit de bureaustudie moet blijken of eerder aangetroffen beschermde soorten nog steeds beschermd zijn en of niet beschermde soorten ten tijde van de Flora- en faunawet dit jaar wel beschermd zijn geworden. Ook nieuwe waarnemingen binnen het plangebied worden in deze analyse meegenomen.

2.2 Veldbezoek

In het veld zijn twee zaken onderzocht; als uit de bureaustudie blijkt dat er volgens de wet Natuurbescherming beschermde soorten voor kunnen komen, worden deze onderzocht op omvang van de populatie en wat de functie van het plangebied is voor die beschermde soort. Als tweede wordt het plangebied onderzocht op overige soorten. Deze stap is onder andere belangrijk voor de latere uitoefening van de zorgplicht tijdens de realisatiefase.

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op maandag 27 maart 2017, een zonnige onbewolkte dag met een temperatuur van tussen de 3-15 °C, de watertemperatuur was 8 °C.

3 Resultaten bureaustudie

3.1 Wet natuurbescherming versus Flora – en faunawet

Sinds de vorige inventarisaties is de natuurwetgeving aangepast waardoor een aantal soorten die eerst beschermd waren dat nu niet meer zijn en omgedraaid.

Wat niet is veranderd is de zorgplicht die geldt nog steeds voor soorten waarvoor een vrijstelling bestaat of voor soorten die niet beschermd zijn.

Hieronder zijn een aantal voor dit plangebied relevante veranderingen weergegeven die gevolgen kunnen hebben voor eventuele vervolgstappen:

- In principe zijn alle inheemse amfibieën, reptielen en vrijwel alle inheemse zoogdieren (m.u.v. huismuis, zwarte rat en bruine rat) beschermd. De Wet natuurbescherming maakt echter invulling van de wet door provincies mogelijk, hiertoe kunnen provincies een eigen invulling geven aan de bescherming van soorten (zie Tabel 1 vrijgestelde soorten voor Noord Holland).
- Er is in Noord Holland geen vrijstelling voor o.a. bunzing, wezel en hermelijn.
- De Kleine modderkruiper is niet langer een beschermde soort in Nederland.
- Broedende vogels/vogels met jongen zijn altijd beschermd.
- De lijst van vogels met jaarrond beschermde nesten is onveranderd gebleven.
- Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de habitatrichtlijn.

Tabel 1: Vrijgestelde soorten voor de Provincie Noord-Holland.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Amfibieën	bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Amfibieën	gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Amfibieën	kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>
Amfibieën	meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i>
Amfibieën	middelste groene kikker/bastaard kikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	egel	<i>Erinaceus europeus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	haas	<i>Lepus europeus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>

3.2 Vrijgestelde handelingen

Van de verboden als bedoeld in artikel 3.10 (eerste lid, onderdelen a en b) van de Wet Natuurbescherming wordt vrijstelling verleend voor het verrichten van handelingen door de eigenaar of de grondgebruiker in het kader van (Provincie Noord-Holland 2016):

- De ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- Het bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer.

Deze vrijstelling geldt alleen voor de in Tabel 1 genoemde soorten.

Art 3.10 lid 1a
Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen

Art 3.10 lid 1b
Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen

3.3 Literatuuronderzoek voorkomen van beschermde soorten

Bij deze literatuur studie is gekeken naar het plangebied en de directe omgeving van het plangebied gedurende de periode 2012-2017.

3.3.1 *Vleermuizen*

Vleermuissoorten die binnen het kilometerhok waarin het plangebied zich bevindt zijn waargenomen zijn laatvlieger, watervleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis. De meervleermuis is niet meer waargenomen binnen het km hok, maar wel in de directe omgeving.

3.3.2 *Marterachtigen*

Er zijn alleen waarnemingen gedaan van de wezel binnen het kilometerhok en er bestaat een kans dat het plangebied deel uitmaakt van een territorium van deze soort. Uit veldbezoek zal blijken of er geschikt biotoop aanwezig is. Van bunzing en hermelijn zijn geen waarnemingen bekend binnen het kilometerhok, maar wel westelijk van Schagen.

3.3.3 *Overige zoogdieren*

Overige zoogdieren die in het gebied of in de directe omgeving zijn waargenomen zijn haas, bosmuis, veldmuis, egel, mol en huisspitsmuis. Deze soorten vallen onder de vrijstelling.

3.3.4 *Vogels*

Van weidevogels zijn geen recente waarnemingen van broedactiviteit bekend binnen het onderzoeksgebied. Van grutto, scholekster, Kievit en gele kwikstaart zijn wel broedgevallen bekend in de kilometerhokken ten noorden van Schagen. De aanwezige oevers zijn in potentie geschikt voor broedvogels als wilde eend, kuifeend, fuut en meerkoet die binnen het kilometerhok voorkomen. Binnen het onderzoeksgebied zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen.

3.3.5 *Reptielen*

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van inheemse reptielen.

3.3.6 *Amfibieën*

Waarnemingen van rugstreeppadden zijn niet bekend in de omgeving van Schagen. De dichtstbijzijnde waarnemingen van de rugstreeppad zijn gedaan in Winkel en in het agrarisch gebied westelijk van het Noord-Hollands Kanaal. Overige amfibieën die in het onderzoeksgebied of de directe omgeving voorkomen zijn bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Van deze soorten vindt mogelijk ook voortplanting plaats in het plangebied. Deze soorten vallen onder de vrijstelling.

3.3.7 *Vissen*

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissoorten.

3.4 **Actualisatie natuurtoets**

Op basis van bovenstaande gegevens kan een groot deel van de conclusies en aanbevelingen van de eerder uitgevoerde natuurtoets overgenomen worden (Grontmij 2005 incl. aanvulling vis inventarisatie, Grontmij 2010). Er is wat betreft het voorkomen van soorten niet veel veranderd sinds 2005 en 2010, maar doordat de regelgeving is veranderd dient er anders omgegaan te worden met bepaalde soorten. Hieronder de verschillen ten opzichte van de eerdere uitgevoerde natuurtoets:

- De wezel verdient extra aandacht in deze natuurtoets;
- De vissoort Kleine modderkruiper is niet langer beschermd, er hoeft geen ontheffing voor deze soort aangevraagd te worden. Zorgplicht geldt echter wel voor deze en andere (watergebonden) soorten.

4 Resultaten veldonderzoek

4.1.1 *Vleermuizen*

De vaart ten oosten van het gebied én de spoorlijn ten westen van het gebied zouden vliegrou-tes kunnen zijn voor verschillende soorten vleermuizen. Beide genoemde structuren liggen in principe buiten het plangebied, maar wel binnen de invloedssfeer van mogelijk optredende ef-fecten als gevolg van de werkzaamheden. Dat geldt vooral voor de vaart in het oosten.

4.1.2 *Marterachtigen*

Aangezien er op basis van de bureaustudie in het verleden alleen wezels zijn aangetroffen in de omgeving van dit gebied is vooral op deze soort gefocust bij het veldwerk. Er zijn geen spo-ren aangetroffen van de dieren, zoals prenten, vraatsporen en latrines. Het plangebied is al-leen geschikt als potentieel foerageergebied voor wezels, vooral de weilandranden. De wei-landen zelf zijn waarschijnlijk minder geschikt ze zijn te open, al kunnen de dieren ook in mui-zenholten verblijven. Als een wezel een verblijfplaats zou hebben in het onderzoeksgebied dan zou die zich waarschijnlijk in de bosschages langs de sportvelden bevinden (zie onderstaande foto's). Deze structuren liggen buiten het plangebied en zullen niet aangetast worden.

Figuur 2: Bosschages langs het sportterrein die mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor wezels, ook de bosschages op de achtergrond zijn potentieel geschikte.

4.1.3 *Vogels*

Tijdens het veldbezoek is een paartje scholeksters waargenomen in het middelste weiland. Verder zijn veel watervogels waargenomen (wilde eenden, meerkoeten en een paartje knob-bel zwanen). Deze vogels gaan mogelijk broeden in het gebied of bijvoorbeeld in de ruige riet-begroeiing langs de bouwweg. Tevens is een broedende grauwe gans aangetroffen (zie onder-staande foto en luchtfoto). Binnen het onderzoeksgebied zijn geen jaarrond beschermde nes-ten aangetroffen.

Figuur 3: Broedende grauwe gans (27-03-2017).

4.1.4 *Amfibieën*

Er zijn in het plasje een groene kikker en een gewone pad aangetroffen. Deze beide soorten vallen onder de vrijstelling, maar de zorgplicht geldt wel.

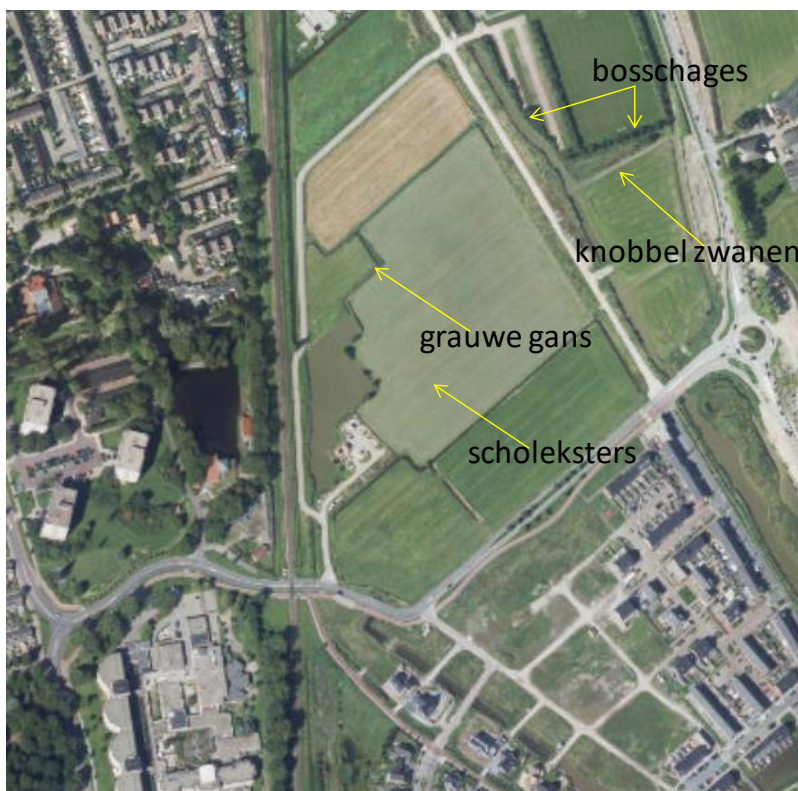
4.1.5 *Vissen*

Er zijn in het plasje veel blankvoorns en baarzen gevangen, die nog in winterrust waren. Deze soorten zijn niet beschermd, maar de zorgplicht geldt wel.

De kleine modderkruiper was nog niet actief en dus slecht te vangen en ook niet gevangen.

Deze laatste soort wordt echter wel verwacht in het gebied, dat zeer geschikt voor deze soort.

Dit is van belang als er nog een Ffw ontheffing geldig is waaronder de soort wel bescherming geniet, die blijft namelijk geldig.

Figuur 4: Luchtfoto met de huidige inrichting van het plangebied ten oosten van Schagen. Met gele pijlen zijn de locaties aangegeven waar: een broedende grauwe gans is aangetroffen, een zwemmend paartje knobbel zwanen, een paartje scholeksters en bosschages die eventueel geschikt zijn als verblijfplaats voor wezels.

5 Mogelijke effecten en mitigerende maatregelen

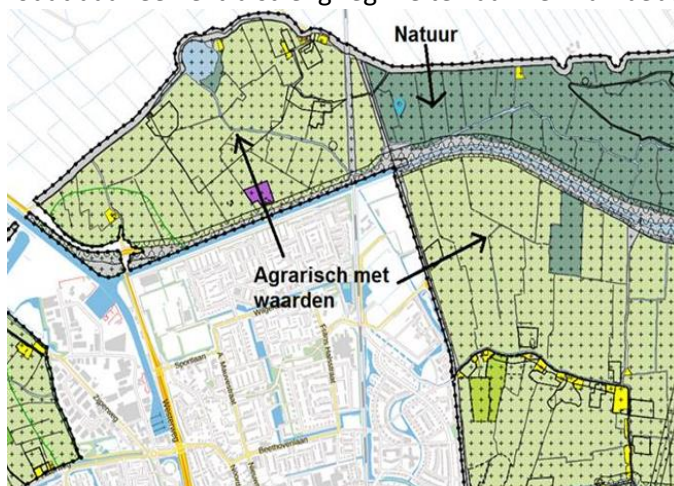
5.1 Effecten

Vleermuizen

De huidige bouwweg loopt langs deze vaart. Als deze bouwweg als zodanig in gebruik blijft zou de verlichting ervan deze vliegroute van vleermuizen kunnen verstoren.

Marterachtigen

De potentiële verblijfplaatsen van de wezel worden niet aangetast. Door de werkzaamheden zou een deel van potentieel foerageergebied van mogelijk aanwezige wezels kunnen verdwijnen. Negatieve effecten op de soort zijn niet uit te sluiten, al zijn die waarschijnlijk verwaarloosbaar klein. Enerzijds omdat het suboptimaal foerageergebied is dat verloren gaat. En anderzijds omdat er voldoende geschikt habitat voor de dieren overblijft in de omgeving. Op grond van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (Provincie Noord Holland 2017) zijn nieuwe stedelijke ontwikkelingen zoals woningen niet toegestaan buiten het 'bestaand stedelijk gebied'. Het landelijk gebied ten noorden en ten oosten van Nes Noord is geen onderdeel van het bestaande stedelijke gebied en mag dus niet worden bebouwd. Bovendien is het landelijk gebied ten noorden van de Kanaalweg (N248) onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur, zodat daar een extra streng regime ten aanzien van bebouwing geldt.

In het bestemmingsplan voor de omliggende gebieden ('Landelijk gebied Schagen', zie <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/roo/bestemmingsplannen?tabFilter=JURIDISCH>) is dit vertaald door het landelijk gebied te bestemmen als "Agrarisch met waarden" en "Natuur". Op basis van deze bestemmingen is woningbouw uitgesloten.

Figuur 5: Uitsnede kaart bestemmingsplan rondom Nes Noord (bron: <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/>)

Er wordt dan ook geen aantasting van de staat van instandhouding van de wezel verwacht.

Vogels

Door de werkzaamheden kunnen broedende vogels en hun jongen verstoord worden. Dit is verboden.

Amfibieën en vissen

Tijdens het dempen van sloten kunnen dieren gedood of zo ernstig verstoord worden dat de kans op overleving gering is.

5.2 Mitigerende maatregelen

Vleermuizen

Door de lampen uit te doen vanaf zonsondergang vanaf april tot oktober (o.a. Zoogdiervereniging 2011) wordt deze verstoring voorkomen. Als de lichten niet uit kunnen uit veiligheids-

overwegingen is er een andere mogelijkheid. Dit is door de schijnpositie van de bouwlampen aan te passen, zodat de vaart en oever niet beschenen wordt.

Marterachtigen

Behalve compensatie in de toekomst zijn geen maatregelen te bedenken om de invloed van het verloren gaan van het potentieel foerageergebied te verminderen. Bij de toekomstige inrichting kan rekening gehouden worden met de dieren door de aanleg van houtwallen en struweel en het toestaan van het ontstaan van overhoekjes.

Vogels

Wachten tot de dieren uitgebroedt zijn alvorens de werkzaamheden te starten. Voorkomen dat de dieren gaan broeden voorafgaand aan het broedseizoen (ca 15 maart- ca 15 juli) door het terrein ongeschikt te maken en te houden.

Amfibieën en vissen

Ecologische begeleiding tijdens uitvoering van demp- en graafwerkzaamheden, door het controleren van de bagger op vissen, amfibieën en andere aquatische organismen die aangetroffen worden waarvoor een vrijstelling geldt of die niet beschermd zijn (bijvoorbeeld grote zoetwatermosselen, grote waterkevers, etc.). Door steeds naar open blijvende waterwegen toe te werken kunnen sommige soorten ook zelf vluchten. Soorten als snoek, zeelt en kleine modderkruiper zullen zich stilhouden en verstoppen en zullen door een kundig persoon verplaatst moeten worden.

6 Conclusies en aanbevelingen

Het plangebied, dat momenteel in agrarisch gebruik is, herbergt weinig bijzondere natuurwaarden. De aangetroffen flora – en faunasoorten zijn vrijwel allemaal heel algemeen voorkomend in Noord-Holland. Ze zijn niet beschermd onder de Wet Natuurbescherming of er geldt een vrijstelling voor in de provincie Noord-Holland. Voor deze planten en dieren geldt dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden. Voor de meeste van de soorten zal het gebied na inrichting interessanter worden doordat de diversiteit aan habitats groter wordt door de aanleg van oevers met een natuurvriendelijke inrichting. Ook voor de kleine modderkruiper hoeft geen ontheffing meer aangevraagd te worden voor de wet Natuurbescherming. Als er een Ffw-ontheffing voor kleine modderkruiper van voor 2017 geldt dan blijven de voorwaarden daaruit geldig.

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een tijdelijk verlies van leefgebied genoemde algemeen voorkomende soorten. Voor de wezel zijn negatieve effecten op de soort niet uit te sluiten, maar deze zijn verwaarloosbaar klein. Er wordt geen aantasting van de staat van instandhouding van de soort verwacht.

Aanvragen van een ontheffing voor de Wet natuurbeschermingswet is dan ook niet noodzakelijk. Wel moet rekening gehouden worden met de zorgplicht bij het ontwikkelen van het terrein. Het wordt geadviseerd om voor de uitvoering voorwaarden op te nemen in een ecologisch werkprotocol.

Alle vogelsoorten in Nederland zijn strikt beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. De genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

Referenties

Grontmij (2005). Natuurtoets 'Woningbouwlocatie Nes-Noord. Auteurs : M. Wagenaar en P. Korstanje, Projectnr: 193017.

Grontmij (2010). Visseninventarisatie nieuwbouwlocatie Nes-Noord te Schagen: Resultaten visseninventarisatie. Auteurs. S. Roodzand en S. Moedt. Projectnr: 290651.

Provincie Noord-Holland (2016). Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 3 oktober 2016 tot vaststelling van de Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland.

Provincie Noord Holland (2017). Provinciale Ruimtelijke Verordening maart 2017. Directie Beleid | Sector Ruimtelijke Inrichting.

Zoogdiervereniging (2011). Praktische tips en wetenswaardigheden over Vleermuizen ook in uw tuin.

Websites:

<http://www.zoogdiervereniging.nl/de-wezel-mustela-nivalis>

<http://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/roo/bestemmingsplannen?tabFilter=JURIDISCH>

<https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Natuur/Natuurbescherming>